

ĐỀ XUẤT QUY TRÌNH RÈN LUYỆN NĂNG LỰC THIẾT KẾ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC THEO HƯỚNG TRẢI NGHIỆM CHO SINH VIÊN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM MẦM NON

Nguyễn Thị Ngọc Tâm

Trường Đại học Thủ Dầu Một
Email: tamn@tdmu.edu.vn

Article history

Received: 10/12/2022

Accepted: 15/01/2023

Published: 20/02/2023

Keywords

Training process, designing competency, experiential educational activities, university students of early childhood education

ABSTRACT

In order to organize experiential education activities effectively in preschools, it is important that preschool teachers are capable of designing experiential educational activities. Therefore, in Early Childhood Education institutions, training the capacity to design experiential educational activities for students should be given due attention together with appropriate measures and processes. This article proposes a number of contents, methods, forms and processes for capacity building in designing experience-oriented educational activities for university students of preschool pedagogy. Training the capacity to design experiential education activities for students is mainly done through learning activities at universities and through practical activities, classroom observations and pedagogical internship in preschools.

1. Mở đầu

Hiện nay, đổi mới giáo dục theo hướng phát triển năng lực người học nhằm chuẩn bị nguồn nhân lực có chất lượng cao và khả năng học tập suốt đời, khả năng tự giải quyết các vấn đề một cách tự chủ, sáng tạo và dễ thích ứng với những thay đổi không ngừng của xã hội hiện đại đã và đang trở thành xu hướng của nhiều quốc gia tiên tiến trên thế giới. Ở Việt Nam, việc đổi mới giáo dục theo hướng phát triển năng lực đã được quan tâm ngay từ bậc học mầm non (MN). Nghị quyết số 29-NQ/TW (Ban Chấp hành Trung ương, 2013) đã nêu rõ: "... chuyên mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học...".

David Kolb cho rằng, vai trò giáo dục không phải là "nhào nặn" ra một đứa trẻ và truyền đạt các tri thức, mà giúp đứa trẻ phát triển những phẩm chất của nó, tự học bằng các hoạt động, bằng cách đối đầu với thực tế để rút ra kinh nghiệm cho mình (Kolb, 2014). Các nhà tâm lý học J. Piaget, J. Dewey, Kurt Lewin, ... cho rằng trải nghiệm hay kinh nghiệm có được do tiếp xúc trực tiếp với môi trường, cá nhân phải tương tác tích cực với nó bằng vốn kinh nghiệm của bản thân tự lực chiếm lĩnh kiến thức, kỹ năng (KN) hình thành thái độ tạo thành vốn sống cho họ (Hoàng Thị Phương, 2016). Theo Piaget, chiến lược tốt nhất cho nội dung chương trình học dành cho tuổi mẫu giáo là khiến cho trẻ tò mò, làm cho trẻ băn khoăn và đưa ra cho trẻ những thử thách giải quyết vấn đề thực tế thay vì đưa ra những thông tin (dẫn theo Mooney, 2016). Theo Passarelli, David Kolb, lý thuyết về học tập dựa vào trải nghiệm, kiến thức được tạo ra từ trải nghiệm thông qua một chu kỳ học tập: hành động → phản ánh trải nghiệm → trừu tượng hóa khái niệm → thử nghiệm, vận dụng. Trong chu kỳ học tập dựa vào trải nghiệm, các giai đoạn được liên kết thành một không gian trải nghiệm để tạo ra một chu kỳ học tập hình xoắn ốc nhằm thu nhận được kiến thức mới và phát triển học tập suốt đời (Kolb, 2011).

Tổ chức hoạt động trải nghiệm là quá trình tác động có hệ thống của nhà giáo dục đến người được giáo dục thông qua các hoạt động thực tiễn để người được giáo dục bằng vốn kinh nghiệm cá nhân tự lực chiếm lĩnh kiến thức, KN, thái độ tạo thành kinh nghiệm riêng của bản thân (Nguyễn Mạnh Tuấn và Hoàng Thị Phương, 2017). Như vậy, tổ chức hoạt động giáo dục (HĐGD) theo hướng trải nghiệm có ý nghĩa quan trọng đối với việc thực hiện mục tiêu phát triển năng lực trẻ MN. Ở trường MN có nhiều HĐGD như vui chơi, học tập, lao động, tham quan, lễ hội, ... mỗi hoạt động có đặc trưng và ưu thế riêng đối với việc giáo dục trẻ. Do đó, cần tổ chức các HĐGD ở trường MN theo hướng trải nghiệm để tăng cường hiệu quả giáo dục, nhằm đạt được mục tiêu giáo dục đặt ra (Hoàng Thị Phương và cộng sự, 2018). Để tổ chức các HĐGD theo hướng trải nghiệm thực sự có hiệu quả đối với sự phát triển nhận thức của trẻ đòi hỏi giáo viên mầm non (GVMMN) phải có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm, đặc biệt là năng lực thiết kế và tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ ở trường MN. Tuy nhiên, trên thực tế, việc tổ chức hoạt động này chưa hiệu quả, nhiều GV chưa biết cách thiết kế hoạt động hoặc gặp khó khăn trong việc lựa chọn hoặc thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ; nguyên nhân chủ yếu là trong các trường đại học đào tạo GVMMN, việc rèn

luyện năng lực (RLNL) này chưa được quan tâm đúng mức, chưa áp dụng hiệu quả các quy trình rèn luyện phù hợp dẫn tới tình trạng nhiều SV khi ra trường còn lúng túng trong việc thiết kế và tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ.

Từ những lí do trên, căn cứ vào nội dung, hình thức, phương pháp, bài báo đề xuất quy trình RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm ở trường MN cho sinh viên (SV) đại học sư phạm mầm non (ĐHSPMN).

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Nội dung rèn luyện năng lực thiết kế hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm cho sinh viên đại học sư phạm mầm non

Từ những nghiên cứu của Trần Thị Ngọc Chúc (2006) về quy trình rèn luyện KN gồm 5 giai đoạn với các nội dung rèn luyện có thể được tiến hành thông qua học tập ở trường đại học, qua thực tế, thực tập sư phạm ở trường MN; nghiên cứu của các tác giả Lê Xuân Hồng và cộng sự về những KN sư phạm cần có của GVMN đối với việc thiết lập môi trường học tập cho trẻ MN, phát triển những KN cần thiết cho trẻ MN và lập kế hoạch thực hiện chương trình giáo dục; nghiên cứu của Nguyễn Văn Bản (2013) về hình thành và phát triển KN sư phạm cho SV ngành GDMN và nghiên cứu của Hoàng Thị Phương và cộng sự (2018) về tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ ở trường MN, tác giả xác định các nội dung RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN như sau:

- *Trang bị kiến thức:* về đặc điểm tâm - sinh lí lứa tuổi của trẻ cho SV; về thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV; Hướng dẫn SV thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm có thể tổ chức cho trẻ; xác định mục đích, yêu cầu khi tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ; xác định nội dung, xây dựng môi trường hoạt động và cách thức tiến hành HĐGD theo hướng trải nghiệm; cách đánh giá việc tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm. Các nội dung này được thực hiện thông qua hoạt động tổ chức cho SV học tập lí thuyết tại trường đại học.

- *Tổ chức cho SV RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm;* chuẩn bị điều kiện cần thiết để thực hiện HĐGD theo hướng trải nghiệm; thực hiện HĐGD theo hướng trải nghiệm tại lớp học MN mô phỏng (ở trường đại học); trao đổi, góp ý, đánh giá năng lực sau khi thực hiện HĐGD theo hướng trải nghiệm. Các nội dung này được thực hiện thông qua hoạt động tổ chức cho SV thực hành môn học tại trường đại học.

- *Tổ chức cho SV tìm hiểu cơ sở vật chất, thiết bị, môi trường liên quan đến tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm ở trường MN;* tìm hiểu đặc điểm tâm - sinh lí lứa tuổi của trẻ MN; lập danh mục các HĐGD theo hướng trải nghiệm thể tổ chức cho trẻ; xác định mục tiêu, nội dung HĐGD theo hướng trải nghiệm tổ chức cho trẻ; thiết kế kế hoạch tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ; cách ghi chép biên bản rút kinh nghiệm sau khi tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ; trao đổi, góp ý, điều chỉnh kế hoạch tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm; dự giờ, quan sát GVMN tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ; tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ ở lớp học MN; trao đổi, góp ý, đánh giá HĐGD theo hướng trải nghiệm của SV ở trường MN; điều chỉnh kế hoạch tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm tiếp theo cho phù hợp với trẻ. Các nội dung này được thực hiện thông qua hoạt động tổ chức cho SV kiến tập, thực tập sư phạm tại trường MN.

2.2. Phương pháp rèn luyện năng lực thiết kế hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm cho sinh viên đại học sư phạm mầm non

Để quá trình RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN đạt hiệu quả, giảng viên cần lựa chọn và phối hợp linh hoạt các phương pháp dạy học khác nhau. Dựa vào nghiên cứu “Lí luận dạy học đại học” của Lưu Xuân Mới (2000); nghiên cứu “Lí luận dạy học hiện đại - Cơ sở đổi mới mục tiêu, nội dung và phương pháp dạy học” của Nguyễn Văn Cường (2018), tác giả đưa ra một số phương pháp dạy học hiện đại tiêu biểu mà giảng viên có thể sử dụng trong RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN:

- *Phương pháp thuyết trình:* Trong quá trình RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN, thông qua các học phần cơ sở và chuyên ngành, giảng viên sử dụng phương pháp này nhằm truyền đạt tri thức, lí luận về đặc điểm tâm - sinh lí lứa tuổi của trẻ MN, về các dạng HĐGD và cách thức tổ chức các HĐGD đó cho trẻ MN, đồng thời truyền đạt tri thức, lí luận về năng lực thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm và cách tổ chức RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm; SV có nhiệm vụ chú ý lắng nghe, ghi chép, tiếp nhận các thông tin đó, thực hiện các nhiệm vụ giảng viên yêu cầu sau khi giảng viên thuyết trình (chủ yếu là ghi nhớ, tái hiện lại tri thức đã được truyền đạt). Mặc dù đây là một phương pháp dạy học mang tính chất thông báo (SV lĩnh hội tri thức từ giảng viên) nhưng vẫn là một trong những phương pháp quan trọng, phù hợp để có thể truyền đạt cho SV hệ thống kiến thức đầy đủ để thực hiện có hiệu quả KN tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ mẫu giáo ở trường MN.

- *Phương pháp vấn đáp*: Để SV không hoàn toàn mang tính thụ động trong việc tiếp thu các tri thức có liên quan tới năng lực thiết kế HDGD theo hướng trải nghiệm, giảng viên sử dụng phương pháp vấn đáp nhằm tạo ra sự trao đổi giữa giảng viên với SV, giữa SV với nhau dưới sự điều khiển của giảng viên (giảng viên đặt câu hỏi để SV trả lời hoặc SV có thể tranh luận, đưa ra thắc mắc, câu hỏi với giảng viên cũng như các SV khác) về các nội dung có liên quan tới năng lực thiết kế HDGD theo hướng trải nghiệm, từ đó giúp SV tích cực, chủ động trong việc chiếm lĩnh các tri thức cũng như hiểu rõ bản chất, nội dung của năng lực thiết kế HDGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ.

- *Phương pháp hoạt động nhóm*: Trong quá trình RLNL thiết kế HDGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN, giảng viên không thể không sử dụng phương pháp hoạt động nhóm. Với phương pháp này, trong hoạt động hướng dẫn lí thuyết hoặc thực hành môn học, giảng viên có thể chia SV thành các nhóm nhỏ, giao nhiệm vụ học tập cho từng nhóm. Mỗi nhóm tự bầu một nhóm trưởng, các thành viên trong nhóm sẽ chủ động, tích cực trao đổi, chia sẻ, phân công và hợp tác làm việc cùng nhau (chẳng hạn như: các thành viên trong nhóm sẽ phân công nhau trong việc sưu tầm, lựa chọn danh mục các HDGD theo hướng trải nghiệm phù hợp lứa tuổi; cùng nhau thảo luận thiết kế HDGD theo hướng trải nghiệm cụ thể, chuẩn bị đồ dùng, nguyên vật liệu cần thiết, môi trường hoạt động và cùng thực hành tập giảng HDGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ mẫu giáo (đã thiết kế trên môi trường giả định/mô phỏng; cùng nhau trao đổi, nhận xét, góp ý để hoàn thiện bản kế hoạch đó). Sau mỗi nhiệm vụ nhóm hoàn thành, giảng viên tổ chức cho các nhóm tự nhận xét, đánh giá về kết quả hoạt động nhóm của các thành viên trong nhóm mình (thành viên nào tích cực? thành viên nào chưa tích cực? nhóm đã biết hợp tác, chia sẻ với nhau để làm việc hiệu quả chưa? cần điều chỉnh gì ở các lần hoạt động nhóm tiếp theo?...). Nhờ vậy mà quá trình RLNL thiết kế HDGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN đạt hiệu quả cao và SV tích cực, chủ động trong hoạt động chung.

- *Phương pháp đóng vai* là một phương pháp dạy học thông qua mô phỏng. Ở các mô phỏng, người học đảm nhận các vai hoặc làm việc trong những môi trường được mô phỏng, nhằm phát triển năng lực hành động, năng lực quyết định trong những tình huống gắn với cuộc sống nhưng đã được đơn giản hóa. Quá trình RLNL thiết kế HDGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN, đóng vai là một phương pháp được sử dụng khá phổ biến. Thông qua các lớp học MN mô phỏng (ở các phòng thực hành MN của trường đại học), giảng viên có thể phát huy tính tích cực, chủ động của tất cả SV qua việc để SV ở các nhóm trao đổi, thỏa thuận, phân công “vai” cho nhau (SV nào đóng vai là GVMN, SV nào đóng vai là trẻ mẫu giáo), từ đó cùng nhau hợp tác thực hiện tiến trình tổ chức HDGD cho trẻ. Trong quá trình thực hiện, dưới sự hướng dẫn của GV, các SV đóng vai là trẻ mẫu giáo có thể tạo ra một số tình huống mô phỏng gần giống với các tình huống hay xảy ra ở lớp học MN, SV đóng vai là GVMN xử lí tình huống. Qua đó, SV sẽ nắm rõ cách thức tổ chức HDGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN (KN chuẩn bị đồ dùng, nguyên vật liệu, môi trường phù hợp để tổ chức HDGD theo hướng trải nghiệm; KN thực hiện kế hoạch tổ chức HDGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ, KN xử lí các tình huống sự phạm có thể xảy ra). Tuy nhiên, để phát huy tính tích cực của mỗi cá nhân, trong quá trình tổ chức HDGD theo hướng trải nghiệm ở lớp học mô phỏng, giảng viên có thể gọi bất kì thành viên trong nhóm lên đóng vai là GVMN để các em có thể RLKN một cách nhuần nhuyễn. Cuối cùng, giảng viên sẽ tổ chức cho các nhóm SV trao đổi, nhận xét và đánh giá kết quả hoạt động. Nhờ vậy, năng lực sự phạm và năng lực tổ chức HDGD theo hướng trải nghiệm được nâng cao, sát với thực tiễn, góp phần giúp SV rèn luyện và phát huy có hiệu quả năng lực này ở trường MN.

- *Phương pháp thực hành, trải nghiệm*: đây là cầu nối giữa lí luận và thực tiễn trong RLNL thiết kế HDGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN. Ở phương pháp này, quá trình RLNL cho SV không chỉ diễn ra ở các phòng thực hành môn học tại trường đại học mà còn được tổ chức tại trường MN thông qua nội dung thực tế, kiến tập sự phạm, thực tập sự phạm.

Tại các lớp học MN mô phỏng ở trường đại học, dưới sự hướng dẫn của GV, SV được chia thành các nhóm, tích cực chủ động trong việc thực hành lựa chọn danh mục các HDGD theo hướng trải nghiệm phù hợp với lứa tuổi; thực hành thiết kế kế hoạch tổ chức HDGD theo hướng trải nghiệm cụ thể; thực hành tổ chức thực hiện HDGD theo hướng trải nghiệm cụ thể; thực hành đánh giá kết quả thực hiện tổ chức HDGD theo hướng trải nghiệm cụ thể và điều chỉnh để hoàn thiện các bản kế hoạch đó, nhờ đó năng lực tổ chức HDGD theo hướng trải nghiệm của SV ĐHSMPN dần được hình thành, có khả năng ứng dụng vào thực tế.

Tại các lớp học MN mô phỏng ở trường đại học, dưới sự hướng dẫn của GV, SV được chia thành các nhóm, tích cực chủ động trong việc thực hành lựa chọn danh mục các HDGD theo hướng trải nghiệm phù hợp với lứa tuổi; thực hành thiết kế kế hoạch, tổ chức thực hiện HDGD, đánh giá kết quả thực hiện tổ chức HDGD theo hướng trải nghiệm cụ thể và điều chỉnh để hoàn thiện các bản kế hoạch đó, nhờ đó năng lực tổ chức HDGD theo hướng trải nghiệm của SV ĐHSMPN dần được hình thành, có khả năng ứng dụng vào thực tế.

Sau khi SV đã được thực hành KN tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN ở trường đại học, giảng viên chủ động trao đổi, liên hệ để SV được thực hành, luyện tập KN này ở trường MN. Tại đây, SV sẽ có cơ hội được trải nghiệm thực tế, thực hành tìm hiểu đặc điểm nhận thức của trẻ thông qua các hoạt động mà trẻ tham gia ở trường MN, đặc biệt dưới sự hướng dẫn của giảng viên và GVMN, SV có cơ hội được thực hành HĐGD theo hướng trải nghiệm phù hợp; đồng thời SV được làm quen với trẻ và thực hành tổ chức các HĐGD theo hướng trải nghiệm theo kế hoạch đã thiết kế, đồng thời các em cũng thực hành xử lý các tình huống sự phạm xảy ra trong lớp học ở trường MN. Nhờ đó, năng lực thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSPMN được hoàn thiện, SV tự tin, linh hoạt, chủ động, thuận thực trong việc tổ chức thực hiện có hiệu quả các HĐGD theo hướng trải nghiệm ở trường MN.

2.3. Hình thức rèn luyện năng lực thiết kế hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm cho sinh viên đại học sư phạm mầm non

RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSPMN được thực hiện qua nhiều hình thức. Tuy nhiên trong đào tạo GVMN, chủ yếu được thực hiện qua hoạt động học tập ở trường đại học và qua hoạt động thực tế, kiến tập sư phạm, thực tập sư phạm ở trường MN là trọng tâm:

- Rèn luyện thông qua hoạt động học tập của SV ở trường đại học là hình thức rèn luyện sơ đẳng nhưng không kém phần quan trọng trong rèn luyện tri thức cho SV. Thông qua hoạt động học lí thuyết ở một số môn học như: Tâm lí học MN, Giáo dục học MN, Tổ chức các HĐGD cho trẻ MN, Tổ chức hoạt động tạo hình cho trẻ MN, Đánh giá trong GDMN,... đặc biệt là thông qua một số môn học chiếm ưu thế như: Tổ chức hoạt động khám phá môi trường xung quanh, Tổ chức hoạt động khám phá thử nghiệm cho trẻ MN, Tổ chức các HĐGD cho trẻ MN, SV sẽ được trang bị kiến thức về đặc điểm tâm - sinh lí của trẻ, kiến thức về tổ chức HĐGD cho trẻ MN, kiến thức về HĐGD theo hướng trải nghiệm và KN thiết kế, tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm. Đồng thời, thông qua hoạt động thực hành của các học phần trên, dưới sự hướng dẫn của GV, SV sẽ phát huy tính tích cực của mình trong các hoạt động thiết kế HĐGD; quan sát, ghi chép, tập giảng tổ chức các HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ. Qua đó, kiến thức, KN và thái độ của SV về thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm sẽ được rèn luyện và phát triển.

- Rèn luyện thông qua hoạt động thực tế, kiến tập sư phạm, thực tập sư phạm của SV ở trường MN là “cầu nối” giữa lí luận và thực tiễn của việc rèn luyện cho SV năng lực thiết kế tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm. Theo Nguyễn Văn Bản (2013), cần chú trọng đến việc tổ chức hoạt động rèn luyện nghiệp vụ sư phạm thường xuyên và hoạt động thực tập của SV gắn với các cơ sở thực hành theo một chương trình rèn luyện được xây dựng hợp lí; đồng thời phát huy tính tích cực chủ động tự rèn luyện của mỗi SV phù hợp với điều kiện của từng SV. Vì vậy, thông qua các đợt kiến tập, thực tập sư phạm 1, thực tập sư phạm 2, SV có cơ hội được tiếp xúc trực tiếp với trẻ, từ đó chủ động, tích cực trong việc nắm bắt đặc điểm tâm - sinh lí cũng như nhu cầu, hứng thú nhận thức của trẻ về thế giới xung quanh. Ở trường MN, SV có cơ hội chủ động vận dụng những kiến thức về tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm để thực hiện và RLNL trong môi trường thực tiễn, nhờ đó giúp củng cố, hoàn thiện ở SV ĐHSPMN các năng lực thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN.

- Ngoài ra, để RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm, có thể thông qua hình thức tổ chức cho SV tham gia đề tài nghiên cứu khoa học có liên quan. Thông qua hình thức này, dưới sự hướng dẫn khoa học của GV, SV tích cực, chủ động trong nghiên cứu, tìm hiểu thêm nhiều kiến thức về thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm, đồng thời có thêm nhiều cơ hội để thực hành, trải nghiệm thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ ở trường MN, qua đó góp phần rèn luyện và phát triển ở SV ĐHSPMN năng lực thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm.

2.4. Đề xuất quy trình rèn luyện năng lực thiết kế hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm cho sinh viên đại học sư phạm mầm non

2.4.1. Nguyên tắc đề xuất quy trình rèn luyện năng lực thiết kế hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm cho sinh viên đại học sư phạm mầm non

- *Đảm bảo tính mục tiêu.* Mục tiêu là tất cả kế hoạch của hoạt động tập trung, hướng tới để thực hiện nhằm thỏa mãn mong muốn trong tương lai. Trong quá trình thực hiện có thể thay đổi phương pháp, phương tiện nhưng vẫn phải đảm bảo giữ nguyên mục tiêu, vì mục tiêu quy định nội dung, phương thức của các hoạt động. Với mục tiêu RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSPMN thì quá trình tổ chức các hoạt động có thể thay đổi cho phù hợp với môi trường học tập nghiên cứu hay cơ sở vật chất phục vụ nhưng vẫn phải đảm bảo RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV.

- *Đảm bảo tính khoa học.* Tính khoa học trong quy trình RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSPMN được đề xuất thể hiện ở việc xem xét thấu đáo các cơ sở lí luận về tổ chức thí nghiệm, cơ sở về đặc điểm tâm lí tuổi MN và cơ sở về nhận thức của SV ĐHSPMN qua từng năm tích lũy kiến thức chuyên ngành. Đồng thời,

tham khảo chi tiết các công trình nghiên cứu liên quan đến một phần hay những nghiên cứu có sự tương đồng về cơ sở lý luận nhằm làm cơ sở xây dựng quy trình rèn luyện. Tính khoa học còn thể hiện ở việc lựa chọn xây dựng kế hoạch dạy học phù hợp với các điều kiện tổ chức hoạt động trong các môi trường khác nhau (môi trường mô phỏng, môi trường thực tế) nhằm RLNL và hình thành các thao tác chuẩn mực đáp ứng yêu cầu về thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSPMN.

Quá trình RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSPMN luôn tuân thủ các nguyên tắc về phương pháp rèn luyện chuyên ngành cũng như việc lựa chọn kiến thức các môn học hỗ trợ nhằm giúp SV nắm vững kiến thức thực hành nghề nghiệp cũng như hình thành các KN thao tác trong tổ chức HĐGD. Quy trình tổ chức RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSPMN là một chỉnh thể thống nhất từ khâu lập kế hoạch, triển khai kế hoạch, điều khiển điều chỉnh kế hoạch và kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện kế hoạch. Cho nên trong từng giai đoạn của quá trình này phải đảm bảo thực hiện đúng và đủ các yêu cầu của kế hoạch. Kết quả của toàn bộ quá trình phải phản ánh trung thực toàn bộ hoạt động vì đây là cơ sở để điều chỉnh bổ sung hay thay đổi các phương pháp thực nghiệm nhằm tìm ra quy trình rèn luyện hiệu quả nhất.

- *Đảm bảo tính đồng bộ.* Tính đồng bộ trong quy trình RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSPMN thể hiện ở việc tuân thủ cơ sở lý luận về tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ, đặc điểm phát triển tâm - sinh lý của trẻ cũng như trong việc xây dựng kế hoạch rèn luyện KN. Sự kết nối giữa kiến thức của các học phần chuyên ngành cũng như các học phần cơ sở thuộc khối kiến thức chung là nền tảng cho việc hình thành, thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm. Đây là cơ sở để lựa chọn nội dung và hình thức RLNL cho SV.

Tính đồng bộ của quy trình rèn luyện còn được thể hiện thông qua việc tổ chức cho SV quan sát thực tế các HĐGD liên quan đến tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ tại các trường MN. Từ đó, SV có cơ hội so sánh bản kế hoạch tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ do mình thiết kế mình so với hoạt động thực tiễn, tìm ra điểm mạnh, điểm yếu, đồng thời bổ sung hoàn thiện trước khi thực hiện trong môi trường mô phỏng hoặc môi trường thực tế. Ngoài ra, tính đồng bộ còn được thể hiện ở sự vận dụng sáng tạo các môi trường học tập khác nhau vào hoạt động RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ ở trường MN.

- *Đảm bảo tính khả thi và hiệu quả.* Quy trình RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSPMN cần đảm bảo tính khả thi, hiệu quả. Các yếu tố như: thực trạng KN đã được tích lũy của SV theo từng giai đoạn học tập khác nhau, năng lực tiếp cận các đề tài nghiên cứu cùng loại của SV, khả năng cung cấp cơ sở lý luận và những kinh nghiệm của giảng viên bộ môn cho SV... được xem xét, sao cho quy trình rèn luyện được đề xuất mang lại hiệu quả và có tính khả thi nhất. Quy trình được đề xuất cũng được xem xét trong các điều kiện thực tế về cơ sở vật chất phục vụ học tập và rèn luyện KN sư phạm của SV. Ngoài ra, các điều kiện thực tế, thực tập tại các cơ sở giáo dục cho SV trực tiếp giảng dạy nhằm củng cố và rèn luyện cũng được tính toán sao cho phù hợp và đạt hiệu quả tối ưu.

2.4.2. *Quy trình rèn luyện năng lực thiết kế hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm cho sinh viên đại học sư phạm mầm non*

2.4.2.1. *Trang bị cho sinh viên lý luận về thiết kế hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm*

Các nội dung cơ bản về lý luận thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ bao gồm: lý luận về cách thức tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm, đặc điểm tâm lý lứa tuổi và đặc điểm nhận thức của trẻ, môi trường, phương tiện và các đặc điểm cơ bản khi thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN và lý luận về RLNL nghề nghiệp cho SV thông qua hoạt động tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN. Để có thể trang bị cho SV lý luận tổ chức HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN thì trường đại học, khoa Giáo dục MN và giảng viên cần thực hiện các nội dung sau:

- Xác định các học phần có mục tiêu và nội dung trang bị cho SV lý luận về thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN.

- Tổ chức các hoạt động đào tạo nhằm phát triển nhận thức cho SV về thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN.

- Đánh giá kết quả nhận thức của SV về thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN.

2.4.2.2. *Tổ chức rèn luyện năng lực thiết kế hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm cho sinh viên thông qua quá trình học tập tại trường đại học và qua hoạt động thực tế, kiến tập sư phạm, thực tập sư phạm ở trường mầm non*

Rèn luyện cho SV ĐHSPMN năng lực thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN được thực hiện thông qua:

- Tổ chức rèn luyện cho SV ĐHSPMN năng lực thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSPMN được thực hiện thông qua quá trình học tập các học phần chiếm ưu thế trong RLNL này cho SV ở trường đại học, như: Tổ

chức hoạt động khám phá môi trường xung quanh cho trẻ MN; Tổ chức hoạt động khám phá thử nghiệm cho trẻ MN; Tổ chức các HĐGD trong trường MN, Tổ chức các HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ MN.

- Tổ chức RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN được thực hiện thông qua hoạt động thực tế, thực tập sư phạm ở trường MN.

- Tổ chức RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN được thực hiện thông qua hoạt động SV nghiên cứu khoa học.

2.4.2.3. *Tổ chức đánh giá kết quả rèn luyện và thiết kế/điều chỉnh kế hoạch hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm cho sinh viên đại học sư phạm mầm non trong thời gian tiếp theo*

Đánh giá kết quả rèn luyện phải được thực hiện nghiêm túc, đúng quy trình thì hiệu quả của hoạt động này mang lại mới đáng tin cậy và là cơ sở để điều chỉnh bổ sung kế hoạch RLNL cho SV ngày một hoàn thiện hơn. Kiểm tra, đánh giá phải được thực hiện thường xuyên ở từng giai đoạn nhằm xem xét sự phù hợp của cơ sở lý luận với thực tế tổ chức hoạt động; đồng thời kiểm tra hiệu quả của từng HĐGD với kế hoạch đã đề ra:

- Tổ chức thảo luận đánh giá toàn bộ kế hoạch cho quá trình thực hiện nhiệm vụ RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN.

- Thảo luận, đánh giá và đề xuất phương án điều chỉnh nhằm hoàn thiện năng lực thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN.

3. Kết luận

RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN là quá trình dưới vai trò chủ đạo của giảng viên, SV chủ động, tự giác, tích cực, độc lập và sáng tạo luyện tập thường xuyên, nhiều lần các thao tác, hành động thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho trẻ để hình thành và phát triển năng lực thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm nhằm đáp ứng mục tiêu, nhiệm vụ đào tạo đề ra. Để đạt hiệu quả RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN, giảng viên áp dụng quy trình RLNL thiết kế HĐGD theo hướng trải nghiệm cho SV ĐHSMPN theo 3 giai đoạn: trang bị lý luận; tổ chức rèn luyện thông qua quá trình học tập tại trường đại học và rèn luyện thông qua hoạt động thực tế môn học, thực tập sư phạm ở trường MN; tổ chức đánh giá kết quả rèn luyện,... theo hướng đảm bảo học đi đôi với hành; phát huy tính tự giác, tích cực, chủ động và sáng tạo của SV; tương tác tích cực giữa giảng viên, GVMN với SV, giữa SV với nhau trong từng giai đoạn rèn luyện.

Tài liệu tham khảo

- Hoàng Thị Phương (2016). Về việc tích hợp mục tiêu giáo dục trong hoạt động trải nghiệm của trẻ mầm non. *Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt tháng 12*, 85-87; 78.
- Hoàng Thị Phương (chủ biên), Lê Thị Bắc Lý, Bùi Thị Lâm, Nguyễn Mạnh Tuấn, Nguyễn Thị Mỹ Dung, Vũ Thanh Vân (2018). *Tổ chức hoạt động theo hướng trải nghiệm cho trẻ ở trường mầm non*. NXB Đại học Sư phạm.
- Kolb, D. A. (2011). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall PTR.
- Kolb, D. A. (2014). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. FT press.
- Lê Xuân Hồng, Lê Thị Khang, Hồ Lai Châu, Hoàng Mai (2000). *Những kỹ năng sư phạm mầm non* (tập 1: Thiết lập môi trường học tập cho trẻ mầm non; tập 2: Phát triển những kỹ năng cần thiết cho trẻ mầm non; tập 3: Cô giáo mầm non với vai trò lập kế hoạch giáo dục). NXB Giáo dục.
- Lưu Xuân Mới (2000). *Lý luận dạy học đại học*. NXB Giáo dục.
- Mooney, C. G. (2016). *Các lý thuyết về trẻ em của Dewey, Montessori, Erickson, Piaget và Vygotsky*. NXB Lao động.
- Nguyễn Mạnh Tuấn, Hoàng Thị Phương (2017). Thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm ở trường mầm non. *Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt tháng 12*, 20-23.
- Nguyễn Văn Bản (2013). Hình thành và phát triển kỹ năng sư phạm cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non Trường Đại học Đồng Tháp. *Tạp chí Giáo dục*, 305, 24-25; 65.
- Nguyễn Văn Cường (2018). *Lý luận dạy học hiện đại - Cơ sở đổi mới mục tiêu, nội dung và phương pháp dạy học*. NXB Đại học Sư phạm.
- Trần Thị Ngọc Chúc (2006). *Biện pháp tổ chức việc rèn luyện kỹ năng nghề cho giáo sinh hệ trung học sư phạm mầm non 12+2*. Luận án tiến sĩ Giáo dục học, Viện Chiến lược và Chương trình giáo dục.